

MELIKA SALIHBEGOVIĆ

ONI

(f r a g m e n t)

Zbilo se jednostavno. U otklonu svijesti, i želje, i u još ranijem otklonu slutnje. Ikakve. Zbilo se tako, sasvim jednostavno. On je išao jednim krajem grada, Ona drugim njegovim krajem. A ti krajevi, grada, nikada se ranije nisu sreli, niti će, niti mogu. Sasvim jednostavno; išli su. On u svpoj ruci ljepotu, Ona u svojoj misao. Prikraćeni oboje za ono što je u drugoj ruci, i zato slabi. A naoružani, mislili su, dok su išli. U odsustvu nakane, i želje, i slutn je. Ikakve.

Ovo je magla, reče Ona.

Strah me je.

Magla je kao zebnja.

Stegnuta.

U sebi.

Još više.

Kao apsurd.

Bez ruba.

Okrugla zebnja. Okrugao apsurd. Oko sebe, oko tebe, oko svega.

Dok si u njoj.

Neprobojna.

I išla je dalje. Bez nakane, bez želje, i bez slznje. Tek tako, da ide.

Ovo je magla, reče On.

Strah me je.

Ne vidim se.

Ne vide me.

Magla je kao ljepota.

Zagledana.

Unutra.

U sebe.

Svoja.

I sve što uđe u nju, njeno je. Dok je unutra. U magli. U ljepoti.

Nije me više strah.

Magla je kao ljepota.

Magla je kao ja.

I išao je dalje. Ravnodušno. Bez nakane, kao i s njom, bez želje i bez slutnje, kao i s njima. Svoj.

Onda su ušli. Unutra, među ljude, u središte, gdje se dva kraja dotiču, ali se nit poznaju niti prepoznaju. Niti će, niti mogu. Uđe i Ona za njim u pjesmu, zajedničku, sveopću, preglasnu. Uđe. Dotaknu svojim glasom njegov glas, jača, pa se odvoji malo od njega, tek malo da se još predomisli, pa se opet izravna s njim. Samo načas. Onda podiže glas, Ona, i On obori pogled. Doticali se tako svojim glasovima, i svojim predumišljajima. Suvišnim. U zajedničkoj pjesmi, u sveopćoj, i preglasnoj.

Vratiše se opet u maglu, okruglu kao zebnja i zagledanu u sebe kao ljepota. Ona zaigra svojom mišlju, namjernom, da ga dosegne, zvukom, svjetlošću, da ga zaustavi. On ljepotom, da se uzoholi, blagom, da popusti, prkosnom, pa da opet pobjegne, da privuče pa se odbije i od nje, i od zvuka, i od svjetlosti, lijepo mu samom u magli, u sebi. Lijepo ljepoti samoj u sebi.

A onda se zbilo. Naglo i jednostavno. Dosegli se, popustili, prepustili. Ušli opet u središte, među ljude, u prostor prejasan, pretijesan, zajednički, sveopći.

Zdravo, ja sam ...

To je Ona, pomisli On. Nije kao ja, a nije ni kao drugi. Stegnuta je. U sebi. Zebna. I za sebe, i za tebe, i za druge. Neprbojna. Ni čovjek još, ni ljudi dakle. Ali sad će Ona.

Zdravo, ja sam...

To je On, pomisli Ona. Nije kao ja, a nije ni kao drugi. Zagledan je. Unutra. U sebe. I sve što ga pogleda, njegovo je. Ni čovjek sam, ni ljudi još. Ali sad će On.

Tako se zbilo. Sasvim jednostavno. U središtu gdje se dva kraja dotiču, ali se nit poznaju niti prepoznaju. Ispružile im se ruke, u središtu, pomiješale, pune ruke nakane, i želje, i pune ruke slutnje. Otrčala je načas u sebe, obuzdala misao oko glave i razuzdala želju u ruci. On je ostao gdje je i bio. Uzdigao se samo malo u sebi kao usklik, stegnuo želju u ruci, pridavio je načas, dok ona ne popusti.

Još samo malo da budemo nijemi, odluči se Ona. Da se ne bi moralo govoriti niti u dijalogu niti u monologu. To su obračuni za scenu, zar ne? govorila mu Ona. A oni imaju svoje vrijeme i svoje plaćene ulaznice. I to što se govori, na sceni, dade se naučiti. I ponoviti, i ponavljati; s predumišljajima.

Ulazite, molim vas, razigra se On. Ovo je besplatna čarolija. Toplije je u njoj. U ovom bijelom prazniku – Vremenovom, i šarenom prazniku – Čovječijem.

Ušli su. Što ih se tiče ta ledenica na rubu krova koja se premišlja

da li da ustraje?

ili da padne?

A premišljanje je isto što i kraj. Već načeta sudbina. Da li naglo da padne, s reskim ciklom i kratkom čežnjom za povratkom, ili da se polako otopi, kap po kap, od prve do posljednje kapi

po istoj načetoj vertikali.

Kraj je uvijek isti. Samo nestajanje ima svoje različite zvukove, svoje valere.

... probudite se, vikali su ti bijeli ljudi, probudite se treba nam mjesta, vikali, probudite se, što je ovoj ženi, vikali...

Poljubi me, govorila mu Ona. Topliji mi je tvoj dodir na koži nego ova misao u krvi. Toplo mi je gdje me takneš. Sve je ostalo zebno, kao ona ledenica na rubu krova, spremna da se jednim reskim ciklom od mene odvoji. Otopli me, dio po dio. Svojim dodirom. Kao onu ledenicu čija prva kap načinja čitavu sudbinu.

... nožice, sestro, molim, to je tek početak, lako ćemo odstraniti, uz manje boli, i manje žaljenja, i uz manje kajanja, govorili su...

Pogledaj me, dozivao je On. Hoću se u tebi ogledati. Dok traje još ta slika ledenice, cijele, u tvojoj zjenici. Bude, odjedamput, i nestane, naglo kao što je i bila. Strah me je. Past će ona ledenica na rubu krova koja izgleda kao da se premišlja, a već i sama zna. Strah me je tog znanja, moga i njenoga. Strah me je te ledenice što se u tvojoj zjenici otapa od moga gledanja.

(probudite se, vikali su, to je već kraj, vikali su, tražili ste bez bola, a sad probudite se, vikali...)

Ulazite, molim vas, igrali se Oni. Ovo je tek čarolija. Sad ćemo se uzdići visoko, do sahat-kule, do neba, još više, do čuđenja. Zazvučat će u zboru ovi ćepeneci oko nas, probudit će se svi mrtvi u njima, koji su to bili, i oni koji će to tek biti.

... vikali su, probudite se, nema više bola, nema više ničega, vikali su, probudite se, ti bijeli ljudi bijelih pogleda...

Ovo je san, pomisli Ona.

San je kao pad.

Pa rast.

Pa pad.

Ali sad će on.

Taj bijeli san.

Zdravo Ajša-Marija, dozva se Ona. Prepoznala se u
bjelini njena reljefa, u bijeloj nezavršivoj kružnici. Sna.

*... vikali su, probudite se, vikali, zašto je htjela bez bola, a
sad ... vikali su*

Ču je odjedanput kako priča o svojoj crnoj
studentskoj sobi i njenoj crnoj čamotinji, i o studentu koji
je tu stanovao prije nje, umjetniku koji je ostavio u toj sobi
svoje crno bezboje i svoju bolest, i ču je kako priča o
svojim predumišljajima, o tvrdoj odluci i tvrdom tlu pod
nogama, tri kata ispod i čitav jedan život iznad tog pada, i
vidje je u kolicima sa njegovim znamenjem kojeg je sama
sebi za osvetu načinila, i učini joj se svaka besvijest izlječiva.
Bî tako, ali ovo je ipak

samo san

samo još jedan pad

bit će dublji od ovog rasta

pustite me

do dna

do dna sna.

A onda pređe lagano rukom preko praznine svoga
tjela, pređe, rukom laganom, preko Marijina lica, izvaja ga
u gipsu, otisnu u reljef, i krenu – bijelom nezavršivom
kružnicom. Dna.

(Ovaj fragment uništenog romana BLACK BLUES objavljen je u reviji
ODJEK, broj ?).